

2b. 15

90.
102

EXERCITATIONUM
ETHICARUM
OCTAVA
DE
MAGNANIMITATE
&
MODESTIA.

QUAM
Divino aspirante Numine
SUB PRESIDIO

M. JOHANNIS MAJI
CASSELLANI HASSI,
In Illustri Academiâ Viadrinâ

pro virili
tueri conabitur

HIERONYMUS MICHAEL

Regismontanus Neomarch.

Ad diem 18. Septembris

Anno

CIO IO CXXII.

Typis

MICHAELIS KOCHII.

Optimis studiorum & studiosorum

Mæcenatibus,

VIRIS

Autoritate & Consilio Clarissimo

DN. GODOFREDO MITIONI,

J. U. D. & Reipubl. Francofurtanæ in Marchiâ

Syndico dignissimo,

Nec non

Amplissimis, prudentiæ, integritatis, & virtutis

laude, rerumq; agendarum felicitate

spectatissimis,

DN. { DAVIDI REINHARDO,
HIERONYMO MULLERO,
SIMONI AMMONIO,
JOHANNI MULPHORT,

Illis Francofurtanis Consulibus, quâ gravissimis, quâ mericissimis.

Isti Senatori & Negotiatori ibidem

solertissimo.

Huic Senatori apud Regismontanos Neo-Marchiæ laudatissimo.

Omnibus & singulis Favitoribus, Affinibus, Patronis ac Promotoribus suis æternùm colendis

Hoc *ἑπιμαρτυρία* morale

In debite gratitudinis & obser-

vantia symbolum

devotâ manu

hilari mente

offert

RESPONDENS.

Ἐ Π Ἰ Μ Ε Τ Ρ Α .

- I. An Magnitudo animi propriè dicta sit species Fortitudinis? N.
- II. An desiderium honoris in bonis ponendum sit? A.
- III. An honorum, ut & bonorum, qualem urgebant *Anabaptista*, æqualitas sit introducenda? N.
- IV. Utrum vitæ, an famæ major habenda ratio? D.
- V. An approbandum illud *Epicuri* effatum: *λάτρε βιώσεως*; quod sic expressit *Ovidius* in *Tristibus*:
*Crede mihi, benè qui latuit, benè vixit: Et intra
Fortunam debet quisq; manere suam?* D.
- VI. Cùm honor sit, ut definit *Aristoteles* 4. *Nic.* 3. 8. *cor.* 14.
Et 2. *Polit.* 9. τῆς δόξης καὶ εὐεργεσίας ἀθλον: qui fiat,
ut minus ferè quis, quàm in patria, floreat?
Causas exponit *Cl. Goclenius* *Quest. Ethic. XIV.*
pag. 257.

- I. An Maximilianus animi proprio dicitur in specie Formis
- II. An delectationis honoris in bonis ponendum sit
- III. An honorum, ut de bonorum, qualem uidebantur
- IV. An virtus, an tantum maior habenda ratio
- V. An virtus, an tantum maior habenda ratio
- VI. An virtus, an tantum maior habenda ratio

EXERCITATIO VIII.
De
MAGNANIMITATE
&
MODESTIA.

Respondente
HIERONYMO MICHAELE
Regismontano NeoMarchico.

PROOEMIUM.

I.

Praeclara est & digna sapientia antistite (quo eum deco-
rat eulogio Plinius N. H. l. 7. cap. 30.) Platone senten-
tia, quam ille quinto suo de Legibus Dialogo sub ini-
tium, pag. 605. A. de Honore loquens impressit: ψυχῆς
ἐν ἀνθρώπῳ κτῆμα σὸν ἔστιν εὐφύερον, εἰς τὸ Φυγεῖν μὲν τὸ κακόν,
ἰχνυῖσαι δὲ καὶ ἐλεῖν τὸ πάντων ἄριστον: καὶ ἐλόντα αὐτὸν κοινῆ ζυωικεῖν
τὸν ὀπίλοιπον βίον: Homini profectò nihil animo aptius &
sagacius (honore) ad fugiendum malum, ad vestigandum
eligendumq; , quod est omnium optimum, eique per o-
mnem vitam firmiter adhærendum.

II. Qua ipsa mihi significasse videtur, quam re communis
hominum societas, & status cujusq; peculiaris conservari rectè
possint: Si nempe pœnâ mali coërceantur à Republica, boni verò
honorum præmiis invitentur: ut olim rogatus dicebat Theo-
phrastus apud Stob. serm. 41.

III. Nam reverâ honor & dedecus sunt potio, qua cives red-
dit adversus hostes audaces, contra vitia timidos: quemadmo-
dum iterùm Plato sub fin. 1. de LL. pag. 574. Honor est im-
S perii

perii benè administrati signum clarissimum, quod civitates optimis studiis implet, civesq; ad honesta studia & convenientem dignitatem promovet: ex mente Jamblichi, citante Stobæo serm. 157. Gloria est mater annorum; ob id opinor, quòd, cum exiguum vitæ curriculum nobis natura circumscripserit, honestam memoriã in multa secula propagetur: de effato Bionis apud Laërt. lib. 4. cap. 7.

IV. Unde qui virtutem honore suo fraudarent, eos M. Cato dicebat, ipsam virtutem è medio tollere: quando honos alat artes, omnesq; incendantur ad studia gloria: secundum Ciceronem.

V. Verùm hæc omnia cum sint periculosa, & honores non raro levitatem inducere animis videantur, ut se jam tales esse putent homines, quales prædicantur: ne vel proclives ad lapsum honorum cedros temerè scandamus; vel indignos nos dotibus divinis nimio torpore turpissimè reddamus: duo tutissima Prudentia paravit remedia, quæ voluptatibus ex honore ortum incrementumq; habentibus aureum illud Palladis frenum injiciant: **MAGNANIMITATEM** nimirum & **MODESTIAM**: quarum illa non tam nomine magna, quàm re ipsa talis est; cujus ope humana, quæ reliquarum virtutum beneficio rectè componimus, despiciamus: & cujus munere, ut vilia, pedibus conculcamus fortune bona, quæ vulgus hominum tantoperè admiratur & colit: Hæc virtus saluberrima, **DEO** gratissima, quæ nihil magis idoneum homini, nihil tam congruum Christiano: secundum Bernhard. serm. in Nativ. B. Mariæ pag. 209. C. quæ mentes nostras impotentitemeritatis incursum transversas ferri non patitur: Quo evenit, ut reprehensionis morsu sit vacua, & laudis questu opulentissima; verbo Valerii Max. lib. 4. cap. 1. sub initiũ.

VI. Eas jam consequens est, ut ulteriore mentis indagine, prævio Jehovâ, comitante Philosopho ad obrussam mediocritatis & rectæ rationis vestigemus.

SECTIO

S E C T I O I.

1. Ab explicatione nominis rectè fieri dissertationis initium, non abs re olim sapientiæ duumviri, *diuinus* Plato in *Cratylo*, & literariæ laudis aquila, (*quem sic honorat Scaliger Exerc. 194. sect. 4.*) δαίμονι⊕ Aristoteles in 1. cap. lib. *ᾠδῆς ἑρμηνείας*, § 8. *Topic.* 2. decrevere: τῷ το γδ δήλωμα, μίμημα καὶ σύμβολον τῶν πραγμάτων⊕: seu, ut Plato *d. l. Edition. Lugdun. pag. 259. E.* διδασκαλικόν ἢ δῖον ὄργανον καὶ ἀσκητικόν τῆς σοφίας.

2. Quorum nunc nos, & meritò, vestigiis insistentes, ab investigatione *Originis*, & discussione *Ambiguitatis*, quæ ut plurimum (*quod ait subtilitatū magister Exerc. 148. sect. 4.*) errori affinis est, filum ducere incipiemus.

3. ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑ (*aliàs μεγαλοΦροσύνη, ut annotat Camerar. ad 3. cap. 4. Ethic. pag. 171.*) Græcis ἀπὸ τῆς μεγέθους τῆς Ψυχῆς καὶ δυνάμεως; 3. *Eudem. 5.* Latinis eodem sensu & origine *MAGNANIMITAS*: Ciceroni in 1. *Offic.* animi invicti atque excelsi *Magnitudo*, & *Altitudo*: Plinio *N. H. lib. 7. cap. 25.* invicti animi *Sublimitas* dicta, accipitur *bifariam*; prout significat vel *Genus*, vel *Speciem*. Goclen. *Exerc. Ethic. 21. thes. 42.*

4. In *Genere* *Magnanimitas* est decus & ornamentum, seu, ut Cicero loquitur 1. *Offic.* splendor virtutum omnium: non, quali reliquæ quoad substantiam suam non sint perfectæ: sed quòd ad hanc concurrant, ut magnificentur, & ornamenta ab ea suscipiant, quoad accidentia: non secus, ac si quis pulchro corpori vestimenta præclara induerit, unde illius corporis pulcritudo major & splendidior reddatur: *quemadmodum explicat Felix Accorambonus in Annotat. Ethic. pag. 286.*

5. Et hinc est, quòd eam Keckerman. *Curs. Philosoph. disput. 24. probl. 7.* virtutum omnium summum apicem, &

splendidissimam coronam indigitat: *Pontanus* corollæ ex optimis quibusque flosculis virtutum contextæ comparat: *Philosophus* verò per virtutes omnes deducit, quaque se generatione in singulis ostendit 4. *Ethic. Nic. 3.*

6. In specie verò Magnanimitas usurpatur vel *Proprie*, vel *Improprie*: *Keckerm. System. Ethic. lib. 2. cap. 3.*

7. *Improprie* rursus dupliciter: Vel enim I. pro firmitate animi, & magna tolerantia, qua quis, ut ait *Pindarus*, πάντα κοσμίως φέσει, omnia, etiam adversissima, decenter & concinnè fert ac tolerat. Quo sensu cum *Fortitudine* coincidit, cumque ea à Latinis Scriptoribus, *Tertulliano* in *fine Apologetici cap. 50.* *Cicerone* 1. *Offic.* *Seneca* lib. de *virtut.* *Virgilio* passim; *Cælio Rhodigino* L. A. lib. 18. cap. 2. & aliis confunditur; ita, ut etiam brutis tribuatur ab *Ovidio*, quando is 3. *Trist. Eleg. 5.*

Corpora magnanimo (canit) satis est prostrasse leoni:

Pugna suum finem, cum jacet hostis, habet.

Et à *Stoicis* definitur ἡ δὲ ἀρετὴ ἢ ἔξις ὑπεράνω ποίησαι τῶν συμβαινόντων, κοινῇ φάουλων τε καὶ σπαραδαίων; apud *Camerar. d. pag. 171.* à *Platone* verò μεγαλοπρέπεια ψυχῆς μετὰ λόγῳ: in *definit. pag. 748. G.*

8. Vel II. pro insigni *Liberalitate*, & excellenti *Beneficentia*: quemadmodum usurpat *Cicero*; In quibus (*inquiens* 1. *Offic.*) major est animus, in his pecuniæ cupiditas spectat ad opes, & ad gratificandi facultatem.

9. *Proprie* tamen & πρώτως μεγαλοψυχία, Magnitudo animi est virtus, moderans appetitum, in magnis, iisdemque meritis nostris debitis, honoribus, rectè vel expetendis & acceptandis, vel legitime contemnendis & fugiendis; μεσότης πρὸς τιμὰς μεγάλας: sicut definit *Aristoteles* 2. *Ethic. Nicom. 7. & 4. cor. 3. 1. M. M. 26. & 3. Eudem. 5.*

10. A qua *Magnanimus* appellatur, qui, cum magnis sit di-

fit dignus, magnis etiam se dignum iudicat: ὁ μεγάλων αὐ-
τὸν ἀξίων, ἀξιοῦν. 1. *Ethic. Nic. 3. § 3. Eudem. 5.* Perinde
ut *Socrates*, qui, *annotante Cicerone lib. 1. de Oratore*, rogatus
olim à iudicibus, quid meruisset? meruisse se responde-
bat, ut amplissimis honoribus ac præmiis decoraretur, &
victus ei quotidianus in Prytaneo publicè præberetur. Et
laudatissimus rex *Salomon*, qui cum à regina Sabæ summo
afficeretur honore, & congiariis planè regiis donaretur,
summâ prudentiâ & moderatione utroq; se dignum præ-
stabat: 2. *Reg. 10.* Quibus adde *Julium Cæsarem*, apud *Plin.*
N. H. lib. 7. cap. 25. *Pompejum*, apud *Donaldson. Synops. lib.*
3. cap. 5. pag. 193. *Themistoclem*, apud *Fulgos. lib. 8. cap. 15.* &
Valer. Max. dictor. ac factor. memorabil. lib. 8. cap. 14. *Hero-*
dem Atticum apud *Cælium Rhodig. L. A. lib. 21. cap. 19.* ali-
osq; relatos à *Zwingero in Teatro Vitæ Hum. lib. 7. pag. 600.*

SECTIO II.

1. Ea autem sic definita spectatur ulterius, primùm
in se; inde *in opposito*.

2. *In se* consideranda venit trifariam: I. nempe ratio-
ne *Objecti*: II. ratione *Actus*: & III. ratione *Proprieta-*
tum. Ex divisione *Thomæ in 4. Ethic. lect. 8. fol. 65. col. 4.*
& *Burlæi ibid. part. 1. tract. 2. cap. 1. fol. 71. O.*

3. *Objectum* Magnanimitatis duplex est: unum *Genera-*
le, alterum *Speciale*. *Giphani in 4. Eth. 3. pag. 285. sub fin.*

4. *Generale* sunt τὰ μεγάλα, omne id, quod magnum
videtur & præclarum in rebus atque actionibus humanis,
ex quo magni & excelsi animi laus ac gloria oriri possit.
Unde & magnanimus magnitudine quidem, quam habet
in summo gradu perfectionis, extremus est; sed officio &
rectâ ratione mediocris: quandoquidem medium in vir-
tutibus non attenditur secundum quantitatem rei, sed se-

S 3

cundum

cundum rectam rationem. Arist. 4. Nic. 3. Thomas 2^a 2^a
quaest. 129. art. 3. ad 1.^m Acciajol. 4. Ethic. 3. pag. 301. n. 54.

5. Speciale verò vel *Primarium* est & *Proprium*: vel *Secundarium* & quasi *Improprium*. Goclen. Exercit. Ethic. 7. thes. 4.

6. *Primarium* & *proprium* est HONOR, (præmium nimirum virtutis, tributum à congruente iudice viro probo, ut ejus virtus refulgeat, & alii ad parem virtutem ipsius exemplo inflammentur: quam ex Philosopho nostro & præceptore ejus Platone definitionem nectit Piccolomin. Moral. Philosoph. grad. 8. cap. 24.) eiq; opposita IGNOMINIA: 1. M. M. 26. Qui etiam si relatus ad Modestiam sit materia communis utriusque: In specie tamen secundum propriam formam, per quam habitus distinguuntur, diversificatur & restringitur; ut ex magnis honoribus Magnanimitas; ex parvis Modestia confluat: quæ communis est interpretum sententia ad 3. & 4. capp. 4. Ethic. Aristot.

7. Honor a. ideò, quòd is omnium externorū bonorū maximum censeatur; utpote qui & I. Diis tribuatur, & qui eorum loco sunt. II. Deinde ab optimis quibusq;, & iis, quorum in dignitate constitutorum aliqua est autoritas, in primis expetuntur: Et III. insuper rei pulcherrimæ, virtutis, sit præmium: 8. Ethic. Nic. 14. memoriamq; hominis etiam post mortem ornet, cujus causâ cetera bona expetantur. Qua de re pluribus Aristoteles 1. Ethic. Nic. 5. & 4. eor. 3. Cicero de clar. Orator. & 10. Epistol. famil. epist. 10. Tiraquell. de Nobilit. cap. 4. n. 15. Pontanus de Magnanim. lib. 1. c. 2. & Flamin. Nobil. Tractat. de Honore.

8. Circa quem magnanimus se gerit, ut decet, vel amplectendum, vel contemnendum. Magir. 4. Ethic. 3. pag. 358. Donaldson. Synops. lib. 3. cap. 5. pag. 193.

9. Circa amplectendum quidem; I. ut honorem magnum
à viris

à viris bonis & claris oblatum, licet eum virtutis suæ magnitudini non respondere sciat, *suscipiat*: ita tamen, ut honestum illud, quod maximè natura sequitur, in factis positum, non in gloria iudicet: (*arbitrio Ciceronis in 1. Offu.*) & honorem non tam boni operis mercedem, quàm comitem habeat, quo velut melle hic in terris temperet, quod in virtute est amarum: ut præclare Lipsius *Cent. 3. epist. 51. ad Ovandum.*

10. A viris autem bonis & gravibus provenire debet hic honor ideò, quoniam ea demum jucunda laus est, quæ ab ijs proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt: ut ait Cicero *lib. 15. epistolar. famil. epist. 6. ad Catonem*: & comprobatur Heetor ille *Navianus*, qui non tantum laudari se latatur, sed addit, etiam à laudato viro.

11. Ex quo II. consequitur, ut eodem non insolenter aut effusè gaudeat magnanimus, quippè, qui ipsi non eveniat novus aut alienus, sed jure debitus, & *οἰκείος*. Contingit enim (*inquit Thomas in 4. Ethic. lect. 9 fol. 67. col. 2. C.*) ut aliquis immoderatè delectetur de aliquibus adeptis, ex eo, quod insperatò hæc ipsi obveniunt, & admiretur ea, quasi quadam maxima, supra seipsum existentia: Sed cum magnanimus adipiscitur, existimat quasi quadam bona propriè sibi convenientia, & adhuc minora, quàm ei debeantur: cum nullus honor exterius ab hominibus exhibitus sit condignum præmium virtutis; excedente bono rationis, ex quo virtus laudatur, omnia bona exteriora. Adde Giphani in 4. Ethic. 3 pag. 289.

12. Circa contemnendum autem, ut honorem vel à malis & improbis, vel ab imperitis & obscuris oblatum respuat, & applausum popularem, qualis laus vituperium est & dedecus, contemnat ac nihili ducat *Μάλλον γδ ἂν φροντισεῖεν ἀνὴρ μεγαλόψυχος*, *inquit Philosophus 3. Eudem 5. ἢ δὲ καὶ ἐνὶ ἀσθενείᾳ, ἢ πολλοῖς τυγχάνουσιν*: Sicut apud Homer. *Iliad. 9. Achilles Phœ-*

les Phœnici conanti eum persuadere, ut munera & honores ab Agamemnone delatos acciperet, respondebat; honore se Agamemnonis inimici & ignavi hominis non egere, quòd Jovis voluntate honoratus sit satis:

Οὐκ ἔμετιτύτης (inquiens vers. 603.)

ἔπει τιμῆς: Θεοῦ δὲ τοῦ μῆδαι Διὸς αἴση.

Et Alexander M. oblatum sibi à Corinthiis jus civitatis ridebat: apud Senecam de Beneficiis lib. 1. cap. 13. Ac hætenus officium viri magnanimi circa honores.

13. Quantum verò ad Ignominiam, obtreccionem malevolorum negligit, & Sycophantarum calumnias floccipendit, utpote quas novit infamiae notam sibi non inurere, aut maculam adspargere posse; cum convitiis reprehensio illos non attingat, qui secundum virtutem vivunt: ut ait Cleobulus apud Maximum, repetitus à Lycosthene apophthegm. pag. 151.

14. Quocirca magnanimus more majoris feræ minorum latratus canum securus exaudit; non, quòd famam spernat: (Nam negligere, quid de se quisq; sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam omninò dissoluti; de effato Ciceronis in 1. Offic. imò crudelis, ex mente Augustini; cum duæ res sint necessariae, Conscientia tibi, Fama proximo.) Sed, quòd eam suæ potestatis nō esse, adeoq; inter externa annumerare sciat: sicut Callicles ille Plautinus Trinummi, Act. 1. Sc. 2. ad Megaronidem accusantem:

Est, atq; non est (inquit) mihi in manu; Megaronides:

Quin dicant, non est: meritò ut ne dicant, id est.

15. Hinc David exul Hierosolymâ veniens de Simei ipsi maledicente, & lapidibus petente, nixus conscientiam virtutis & bonitate causæ, poenas sumere, aut calumniis ejus succumbere volebat: 2. Sam. 16. v. 5, 6. & seqq. Et Aristippus contumelia à quodam affectus secedebat: Maledi-

co au-

eo autem persequenti, & fugis dicenti, etiam, inquit, *Nam tu maledicendi potestatem habes, ego vero non audiendi.* apud Anton. & Maxim. *serm. de Vituper.*

Et tantum etiam de Objecto Magnanimitatis principali ac proprio.

16. *Secundarium & quodammodo Improprum* sunt ea bona externa, quæ quidem non sunt maxima; ad honoris tamen & dignitatis (*verbo Camerarii*) quasi speciem & æstimationem, actionesq; magnanimitatis promptius obundas momenti non nihil afferre censentur: cuiusmodi sunt divitiæ, potentia, magistratus, & omnes res aliæ prosperæ vel adversæ, *πᾶσα εὐτυχία καὶ ἀτυχία: 4. Ethic. Nic. 3.* & in libello de Virtutibus.

17. In quibus ita se magnanimus moderatè habebit, ut nec fortunâ juvante tollatur, nec tonante mergatur: sed meminerit semper, quod monet Horatius *lib. 2. Carm. Oda 3.*
æquam rebus in arduis

Servare mentem: non secus in bonis

Ab insolenti temperatam

Latitia:

exemplo sapientiæ illius & constantiæ non solum hominum consensu, verum etiam Apollinis oraculo, t. Valerio Max. *lib. 3. cap. 4. exemplaris, Socratis, qui (asservante in archivis natura Plinio lib. 7. cap. 19.)* simili semper vultu videbatur, nec aut hilari magis, aut turbato. Quod idem de Numidico Metello exule & restituto, refert Valer. Max. *lib. 4. cap. 1. n. 13.* Is enim verè vir est, cuius animum prospera fortuna flatu suo non effert, nec adversa infringit: quem admodum graviter ait L. Æmilius Paulus apud Livium *lib. 5. decad. 5.*

18. Ex quibus omnibus, de objecto tam principali & proprio, quàm secundario & quasi improprio dictis, *Actus*
T
quoq;

quoque & officium viri magnanimi obscura esse amplius non possunt. Pergemus ergò, quod tertium est absolutæ tractationis membrum, ad proprietates & notas.

SECTIO III.

1. *Proprietas Magnanimitatis duplex est: Una relata ad materias virtutum aliarum: Altera ad materiam propriam.* Thomas in 4. *Ethic.*, lect. 10. fol. 68. col. 2. A.

2. *Proprietas comparata ad virtutes alias, Prima sumitur ex parte Fortitudinis; circa quam 1. magnanimus non est μικροίνδω, hoc est, non offert sese ad casus parvorum periculorum: quoniam in singulis virtutibus id habet, quod magnum est & excellens: neq; 2. φιλοίνδω, periculi adeundi cupidus; quoniam id hominis est temerarii & projecti: sed 3. μεγαλοίνδω, hoc est, magnis sese obijciens periculis; in quibus 4. honestis & necessariis ne vitæ parcat; cum potius gloriosè sibi moriendum, ob majus bonum, quàm turpiter ea declinando vivendum esse putet.*

3. *Secunda ex parte Liberalitatis: (Temperantiam enim de industria prætermittit Philosophus, utpote circa quam, annotante Acciajolo pag. 308. n. 78, parum videatur operari: aut quæ, monente Thoma d. l. non habeat de se magnitudinem, sed sit eorum, quæ nobis cum brutis communia,) ubi 1. magnanimus promptus est in conferendo beneficio: 2. tardus & verecundus in accipiendo: quoniã illud superioris & perfectioris sit: hoc autem inferioris & minus perfecti: 3. in remunerando largus: 4. in recordando memor magis suorum, quæ ipse contulit in alios, beneficiorum, non ita acceptorum: 5. in predicando & commemorando auditor lubentior suorum, quæ ipse præstitit, quàm aliorum, quæ suscepit: 6. in petendo deniq; nemini molestus, ipse cunctis prodesse cupiens.*

4. *Tertia*

4. *Tertia ex parte Magnificentia*: ratione cujus possessiones & opes, non ut alii, sordidi & avari, lucro & quaestu, sed potius honestate & splendore virtutis aestimare solet: quoniam, ut ait Aristoteles 3. *Eudem.* 5. αὐτῶν δὲ καὶ ἡ καλὸν, τὸ ὡς τὴν ἀξίαν πυχάμεν.

5. *Quarta ex parte Mansuetudinis*: circa quam, quia contemnit calumnias & injurias, ita se moderatè gerit magnanimus, ut ne memor sit malorum & injuriarum, ab aliis illatarum, nedum vindictæ cupidus: quandoquidem, nihil est laudabilius, nihil magno & præclaro viro dignius placabilitate atq; clementia: verbo Ciceronis 1. *Offic.* Nec quidquam magnum est, nisi quod simul & placidum: ut sentit Seneca lib. 1. *de Ira*.

6. *Quinta ex parte Humanitatis*: per quam magnanimus in familiaribus hominum congressibus, & convictu quotidiano ita se convenienter habere novit; ut, cum tres sint ordines, quos hic recenset Philosophus, & plenius in 4. *Polit. cap. 11.* Οἱ μὲν ἑυποροὶ σφόδρα; οἱ δὲ ἀποροὶ σφόδρα; οἱ δὲ μέσοι: alii quidem magni & clari; alii humiles & abjecti; tertii verò intermedii: inter claros quoque se clarum & magnum propter virtutem ostendet; erga cæteros verò mediocrè præbeat, ne eos præ se contemnere videatur: cum æquè stultum sit inter plebejos gloriari, quàm adversus infirmos & debiles sui corporis robur experiri. 4. *Ethic. Nic. 3.*

7. *Sexta ex parte Prudentia*: cujus respectu magnanimus 1. nil temerè aut inconsideratè aggreditur; sed omnia prius instar cochleæ quasi prætentata cornibus, & expensis diligenter atq; examinatis (exemplo *Fabii Max.* apud Plutarch. *in ejus vita* & Ciceron. 1. *Offic.*) circumstantiis, ne festinatione nimia rem perdat, vel cæcos, quod est in proverbio, cum cane festinante pariat catulos: Nec 2. quæ-

vis negotia suscipit, quod πολυπραγμοσύνης; sed pauca, & ea quidem illustria, in quibus virtutis suæ magnitudinem exserere possit. Est enim levitatis indicium, pati sibi imponi quævis negotia: Stultitiæ verò signum est majora suscipere, quàm ferre possint vires: ex παραινήσει Isocratis ad Nicoclem.

8. *Septimò* ratione *Veritatis* magnanimus, cùm velit esse magis, quàm videri bonus, 1. nil fictè aut simulatè, sed omnia candidè & apertè dicit ac facit: non pendens 2. ab ore insipientis vulgi, quo nihil est, *Ciceronis* iudicio, turpius, & viro magno indignus. *Magnus enim honor non honorantium multitudine, aut qualitate, aut pretio æstimatur, sed veritate.* 3. *Eudem.* 5. Quamobrem 3. semper est ἀληθευτικός καὶ παρρησιαστικός, verax & liber, non εἰς ὄντων aut κολακτυλικός, nisi interdum apud imperitam multitudinem, cui non tutum satis aut consultum æstimat, omnia sua consilia & facta aperire.

9. *Octavò* circa *amicitias* & *inimicitias* est Φανερόφιλος & Φανερόμισος, hoc est, apertè amat, & apertas gerit inimicitias; non aliud pectore clausum, aliud ore promptum habens, sicut de polypis ait *Salustius*: Neq; propterea aliorum metuit offensiones aut iras, cùm justas sciat amoris vel odii sui causas: & sat habeat favorum semper, qui rectè facit: ut verè *Mercurius* apud *Plautum* in *prologo Amphitruonis*.

10. *Nonò* deniq; respectu *Gravitatis*, magnanimus, cùm habitus mentis in statu corporis cognoscatur, 1. *Incessu* utitur *tardo* & *lento*, non veloci aut properato: quòd nimirum ingressus celerior aut levitatem arguat; aut negotiorum multitudinem significet: quæ ambo à magnifico aliena esse constat. 2. *Voce gravi* & *submissa*, non nimis acuta aut incitata; qualis esse solet eorum, qui clamando cupi-

unt

unt petita obtinere: 3. *Oratione stabili & constanti, non varia & inæquabili, nunc celeri magis, nunc tarda; ad indicandam animi sui tranquillitatem & constantiam: Sicut olim de Milone Cicero vultum semper eundem, orationem stabilem & non mutatam: de Pompejo in voce splendorem, & in motu summam dignitatem prædicabat. Atque hæcenus proprietas magnanimitatis desumpta ex objectis virtutum aliarum.*

11. *Quantum verò ad Materiam propriam, notæ ejus ex superius dictis magnanimi officiiis sect. 2. clarent: quibus adhuc aliam addit Philosophus 4. Nic. 3. quòd scilicet ad loca honorata, vel ubi alii primas obtinent, non facile accedat: non, quòd invidet superiorem locum, aut honoris communicationem aliis, vel dignioribus, vel æqualibus; aut extinguere famæ suæ Solem censeat, si alibi terrarum lumen incipiat spargere nova stella: sed quòd honorem ultrò appetere nolit, quem delatum malit accipere: sicut post Acciajolum pag. 306. n. 69. & Giphian. pag. 295. explicat moralis doctrinæ Professor noster clariss. Dn. M. Christophorus Neander in Annotat. postremis ad cap. 3. 4. Ethicor.*

12. *Ex quibus omnibus ordine collectis & excussis tria pulcherrima sequuntur corollaria:*

I. *Magnitudinem animi re verà esse κόσμον & splendorem virtutum omnium.*

II. *Hanc unam virtutum omnium adeptu esse difficilissimam, & repertu rarissimam: Cùm*

III. *Nemo magnanimus esse possit, nisi qui sit καλὸς κ' ἀγαθός, hoc est, omnium virtutum cumulo perfectè præditus & excellens.*

4. *Ethic. Nic. 3. & 3. Eudem. 5.*

13. *Verùm enim verò sunt hîc, quibus in mentem veniat, quod & verbis manifestè profitentur, Aristotelem in describenda magnanimitate à simplicitate fidei aberrasse,*

minimèq; eam componere in hominem Christianum & fidelem; imò directè cum humilitate Christiana pugnare, quæ virum bonum non elatum, aut suæ præstantiæ sensu inflatum esse, sed submissè de se & abjectè sentire jubeat: *Matth. 5. v. 3. Luc. 17. 11. Rom. 12. 3. Prov. 11. 2. & 16. 19. Eccles. 7. v. 19.*

14. Ego verò magnanimitatem homine Christiano & pio nequaquam indignam esse judico, aut ab eo alienam; cum nusquam in Scripturis præceptum videam, ita quem esse animo demisso oportere, ut quas à DEO acceperit doctes, eas vel contemptim habere, aut etiam minuere, vel detrahere sibi debeat: quin ita potius animum induco meum, respondere ei gloriam seu testimoniū bonæ conscientiæ, quam καύχησιν vocat Apostolus *2. Cor. 1. v. 12. & 12. v. 5, 6.* quæ est operis nostri non tantum agnitio, sed cum oportet, & ut oportet, atque ad quem finem oportet, ingenua prædicatio & commemoratio apud alios: ut docet Danaeus *Ethic. Christ. lib. 3. cap. 2.* Superbia modò absit & arrogantia, ad quam proclivis ab hac virtute lapsus, & agnoscat autor, à quo hæc magnitudo animi, ejusque causæ proficiscuntur: quod piè monet Giphani. *4. Ethic. 3. pag. 282.* Et potest aliquis politicè esse magnanimus, officioq; suo satisfacere, qui tamen spiritualiter sit, ut decet, pusillanimis & humilis, seque secundum ὁμιλίαν S. Petri *1. epistol. 5. v. 6.* ad pedes DEI dejiciat, agnoscens & deplorans indignitatem suam: ut ait Keckerman. *System. Ethic. lib. 2. cap. 3.* Cui adde Thomam in *2^a 2^e quest. 129. art. 3. Piccolom. Grad. 8. cap. 31.*

15. Atq; hæc magnanimus & Magnanimitas in se considerata: ἰδὲν ἴδ' Ἀγαθῆς, τὴν ἕξιν, ἢ τὸν κατὰ τὴν ἕξιν σκοπεῖν: *4. Nicom. 3. & 3. Eudem. 5.* cum ea sit cognatorum natura, ut, quod de uno dicitur, de altero quoque dici possit. *Zwinger. in Annotat. 4. Ethic. pag. 174.*

SECTIO

S E C T I O I V.

1. *Oppositum* contra vel in magni honoris spatio deficit: Græcis *μειροψυχία* & *μειροπρέπεια*: Latinis *Pusillanimitas*: Ciceroni, *Animus pusillus* & *angustus*: Lipsio *Abjectio*, & *animi marcentis torpor*: lib. 1. de *Constant. cap. 4.* per quem etiam, iis honoribus indignos nos judicamus, qui tamen jure nostræ virtuti debentur: aut quum ad eos eveci sumus, non possumus in illis decus & autoritatem officii tueri: quem *Lamb. Danaus* definit timorem honoris egregii vel adipiscendi; vel adepti administrationem segnem, quæ *Mollitios animi* nuncupetur: *Ethic. Christ. lib. 3. cap. 2.*

2. Et hoc vitium magis cum medio pugnat quàm illud quod est in excessu: eiq; obnoxius multifariam delinquit. Nam I. & in DEUM est ingratus, dum non agnoscit ea bona, quæ ab ipso accepit: adeoq; se ipsum ignorat, contra DEUM illud, & coelitus demissum *γνώθι σεαυτὸν*, quod non solum dictum est ad minuendâ arrogantiam, verum etiam, ut bona nostra agnoscamus: quæ verba Ciceronis ad *Quintum Fratrem lib. 3. epist. 6.* Et II. in seipsum ac virtutem injustus; dum quos suo merito indipisci posset, præmiis virtutum honoribus se spoliatur ac privat: Ex quo insuper III. intestini alicujus mali, & occulti sceleris suspicionem apud alios de semetipso concitat; quoniam (monente Ovidio 5. *Fastor.*)

Conscia mens ut cuiq; sua est, ita concipit intra

Pectora pro facto spemq; metumq; suo.

Et denique IV. dum verbo Horatii 2. *Sermon. Sat. 3.*

Invidiam placare parat virtute relicta,

segnis redditur & inutilis ad res præclare gerendas, quas aliâs gloria maxime urgere solet. Aristot. 4. Ethic. Nic. 3. Talis notatur à Suetonio Domitianus; repetitus à Donaldson. Synops. lib. 3. cap. 5. pag. 197.

3. Vel ultra metam tendit: Græcis *χαυνότης*, item *κενοδοξία* &

Ἐλα & ὑπερηφανεία: Latinis *Inflatio, Vanitas, Elatio animi, Fastus & Superbia*: Gregorio M. in *Moralib.* & Cælio Rhodig. *Lect. Antiq. lib. 11. cap. 16.* Plinio item *N. H. lib. 7. cap. 7. Tumor & Tumiditas*; per quam quis majori se dignitate & honore dignum reputat, quàm re verà existat. Et hanc intolerabilem honoris alicujus eximii, vel adepti, vel adipiscendi jactationem & boatum definit *Danaus d. l.* per quem, qui in ea dignitate est, seipsum immodicè & importunè ostentat: vel etiam adeptum munus egregium ad aliorum injuriam & contumeliam, nimia superbia & effreni licentia exercet. Quo vitio nullum aliud est vel DEO magis invisum, vel hominibus nocentius: Quo qui laborat, aut miserum appetit finem, aut ærumnosam sui relinquit memoriam: *verbo Senecæ lib. de 4. Virtutibus.*

4. Nam 1. *Inflatus*, seu, ut Thomas vocat 4. *Et b lect. 11.* præsumptuosus injustus est cum primis *in seipsum*, tum verò *in alios.*

5. *In se quidem*; dum justo & merito plura deberi sibi putat: quemadmodum olim *Nabuchodonosor* deletis omnibus victarum gentium Deastris divinos sibi honores poscere ausus fuit, *Judicb. 3. v. 3.* eumq; imitatus *Alexander* fastidio Philippi Jovem Hammonem patrem sibi adscivit: ædio morum & cultus Macedonici vestem & instituta Perca assumpsit: spreto mortali habitu divinum amplectus est: *annotantibus Justino Histor. lib. XI. Valerio Max. lib. 9. cap. 5. & Agellio N. A. lib. 13 cap. 4. Cajus item Julius Caesar,* qui non honores modò nimios recepit, continuum putatum consulatum, perpetuam dictaturam, prænomen Imperatoris, cognomen patris patriæ, statuatam inter Reges, suggestum in orchestra: sed insuper (*referente Suetonio*) ampliora etiam humano fastigio decerni sibi passus est. Quibus adde alios ex *Theatro Zwingeri lib. 7. pag. 615. & seqq.*

6. 12

6. *In alios autem*; dum ceteros præ se cōtemnit & longè inferiores existimat. Thomas 2° 2^a quest. 162. art. 4.

7. 11. Deinde & stultus est, & ipse suæ stultitiæ præco; dum falsa virtutis persuasione ductus majora viribus adgreditur, & instar personati *παρρησια* magnanimi, in incessu, statu, sessione, cultu corporis, & gestu, relictis *ἑργοῖς* imitatur, majoribus quasi theatris vanitatem suam & iudicii inopiam cunctis spectandam proponens, irridendam propinans: Qualis describitur *Herodes Agrippa in Actis Apostolorum cap. 12. v. 21.* Atq; hæc de natura Magnanimitatis, ejusdemq; oppositis dicta sufficiant.

SECTIO V.

1. Porrò, quam comparationem habet cum Magnificèntia Liberalitas, eandem habet cum animi magnitudine virtus quædam altera, quæ Græcis ferè *ἀνώου* est; Interdum tamen *Φιλοδοκία* (voce extremi in bonam partem accepta) quæ *Gregorio Nazianzeno* moderata honoris cupiditas; *in Carmin. Cygn. loco de simplic. rerum definit. pag. 1056. D.* Interdum *Σωφροσύνη* dicitur: Latinis *moderatum bonoris studium*: *Campofulgo* *libr. 1. cap. 4.* & *Valerio Max. lib. 4. cap. 1. Moderatio animi*: (quanquam & hic, ut ejus exempla testantur, ad Mansuetudinem referat:) *Strigelio Ambientia*: *Camerario Tranquillitas*: Vulgo sive à modico juxta *Varronem*: sive à modo, juxta *Tertullianum in exhortat. ad Castitat. cap. 9. pag. 567.* & *Ciceronem in 1. Offic.* MODESTIA nuncupatur.

2. Ejus autem significatio nunc patet latius, nunc coarctatur angustius.

3. Et latius quidem I. Modestia moderatum omnium virtutum usum designat, quem *Cicero lib. 3. ad Herem.* continentem in animo moderationem cupiditatum definit.

4. II. Affectionem animi denotat modicè de se, & ut oportet,

portet, sentientis: Quo sensu *Menander* σωφροσύνην ταπεινὴν
δέεσθαι: *Lipsius* Modestiam virtutum omnium fulcrum, &
veram ad excellentiam viam, *epist.* 69. *Cent.* 2. ad *Belgas* co-
gnominat: & *Stattius* *lib.* 3. *Syl.* ad *Claud.* uxor.

Ingenium (canit) *pietas*; *artemq;* *Modestia* vincit.

5. III. *Verecundiam* infert & *puorem honestum*, in ver-
bis & sententiis, motuq; ac gestu corporis, qui claram ac
stabilem comparat auctoritatem: Quo de *Cicero* in 2. *Offic.*
Prima, inquit, *commendatio* proficiscitur à *modestia*, tùm *pieta-*
te in *parentes*, tùm in *suos* *benevolentia*. Et paulò post: *Si in-*
est in *oratione* *mixta* *modestiae* *gravitas*, nil *admirabilius* *fieri* *po-*
test, *eoq;* *magis*, *si* *ea* *sunt* in *adolescente*. Eundemq; in modum
Quintilian. *Institut.* *Orat.* *lib.* 12. *cap.* 9. *Super omnia*, (ait)
perit *illa*, *quae* *plurimum* *Oratori* *et* *authoritatis*, *et* *fidei* *affert*
Modestia, *si* à *viro* *bono* in *rabulam* *latratoremq;* *convertitur*,
compositus *non* *ad* *animum* *judicis*, *sed* *ad* *stomachum* *litigatoris*.

6. IV. *Εὐταξία* significat *Stoicis*, & *ordinem* *earum* *re-*
rum, *quae* *totà* *vita* *aguntur* *aut* *dicuntur*, *loco* *suo* *collocandarū*:
apud *Ciceronem* 1. *Officior.* adeoq; *moderationem* *omnē*,
in *rebus* *lætis* *præsertim* & *secundis*. *Keckerm.* *Syst.* *Ethic.*
lib. 2. *cap.* 3.

7. *Strictius* *verò* & *ιδίως* *virtutem* *repræsentat*, *quã* *me-*
diocres *honores* *nobis* *debitos* *unde*, *quomodo*, *quando*, *et* *quan-*
tum *oportet*, *expetimus* *et* *conservamus*. *Aristot.* 4. *Nic.* 4. *Go-*
clen. *Exercit.* *Eth.* 7. *thes.* 15. A *qua* *modesti*, *seu* *tranquilli* &
sedati *appellantur*, *qui* *neq;* *cupidè* *expetunt* *honores*, *ne-*
que *oblato* *acerbè* *repudiant*: hoc est, *qui* *remoti* à *stu-*
diis *ambitionis* *otium* & *tranquillitatem* *sequuntur*: *anno-*
tante *Camerario* in 4. *Ethic.* 4. *pag.* 174.

8. *Quales* in *Scriptura* *laudantur* *Maria* *mater* *Domi-*
ni, *Luc.* 1. *v.* 38. *et* 48. & *Doctor* *gentium*, *Act.* 26. *v.* 25, *qui*
falsò *incusatus* *infanix*, *honorem* *suum* *modestissimè* *de-*
fendit: In *Historia* *Trajanus* *Imperator* à *Plutarcho*: *Septem*
Gracia

Gracia Sapientes à Diogene Laërtio in *Vitis*, & Valerio Max. lib. 4. cap. 1. P. Valerius Publicola ab eodem, *ibidem*, & Cælio Rhodigin. L. A. lib. 12. c. 7. Agathocles Sicilia Rex ab Aufonio & Cælio lib. 24. cap. 4. passimq; ab aliis alii.

9. Affinis huic virtuti est *animi submissio seu demissio*, quã *ταπεινωφροσύνη* Apostolus Philipp. 2. v. 3. Ephes. 4. v. 2. Coloss. 3. v. 12. *Ατωφία* Plutarchus in *Numa & Catone Uticensi*: *Vulgus Humilitatem* usurpant, qua homo, (ut loquitur Bernhardus de *Gradib. Humilit. pag. 1105. B.*) verissima sui agnitione sibi ipsi vilescit: seu, (ut Danæus *Ethic. Christ. lib. 3. cap. 2.*) quæ animum nostrum ex serio cùm privata inopiã, tùm totius humanæ imbecillitatis sensu dejicit, ut nihil magnum ipse appetat, sed etiam in delato honore suam incapacitatem apud se agnoscat, ingenuèq; fateatur ac deploret. Quam miris elatam laudibus vide passim apud Bernhard. præsertim in *lib. 2. de Consideratione ad Eugenium Papam*. Augustin. *de Civit. Dei lib. 16. cap. 4.* Gregor. M. *Moral. lib. 13. cap. 7.* & Patres alios.

10. Eam a. duplicem facit Bernhardus: Unam *Cognitionis*; alteram *Affectiois*, quæ *Matth. 11. v. 29.* cordis dicatur. *Priore* cognoscimus, quòd nihil sumus: Et hanc discimus à nobis, & propria infirmitate: *Posteriore* calcamus gloriam mundi: Et hanc ab illo discimus, qui exinanivit semetipsum, formam servi accipiens: (*Philip. 2. v. 7.*) qui etiam quæsitus in regnum fugit: (*Johan. 6. v. 15.*) quæsitus ad tanta probra, & ignominiosum supplicium crucis sponte obtulit semetipsum. *serm. 4. de Adventu Domini pag. 9. C.* Cui adde *eiusdem epistolam 42. pag. 800. A.*

11. Unde triplex *Humilitatis causa impellens* concludi videtur: I. *Subjectio* nimirum, quã honoris prosperitatisq; naturam considerantes, omne id, quodcunq; est, à DEO esse statuimus: II. *Notitia sui*, quã quis propria fragilitatis memor omnia peritura existimat, nisi virtute stabilita:

& III. *Consideratio rei absentis*, quâ longè præstantiora nobis deesse, quàm adepti sumus, cogitamus.

12. Cæterùm *Extrema Modestix* duo sunt: Unū quod *citra subsistit*; h. e. in defectu aberrat: Græcis Ἀφιλομία; Ciceroni *in partit. Despicientia*: Turnebo *Inambitio*, apud Giphān. *in Appendice 2. Ethic. pag. 145.* vulgò, *Honoris contemptus*, qui ortus ex ἀναίδουσιā boni & gratiæ nobis collatæ, in modicis honoribus etiam debitis appetendis modum relinquit, 4. *Nic. 4.* Qualem in *Cynicis* notat Laërtius *lib. 6. vitar.* quòd divitias, gloriam & nobilitatem contemserint: inter quos nominatim *Diogenes*, cùm aliquando *Alexander* ei adstaret, ac diceret: *Ego sum Alexander, magnus ille Rex;* responderit, *Ego verò Diogenes, canis.*

13. Alteram, quod *ultra procedit*; Græcis φιλομία, Latinis *Ambitio & impotens gloriæ studium*, seu *Honoris contentio*; qui est immodicus honoris, potentiæ vel dignitatis appetitus, etiam unde, quomodo & quo fine nō oportet. Quod vitium meritò *Bernhardus serm. 2. de S. Andrea pag. 267. initium omnis peccati, & causam totius perditionis*: *Timon* verò *Misanthropus* unā cum avaritia apud *Stobæum* elementum malorum omnium pronunciant. Et rectè: *Nam plerq; eorum, quæ homines injustè faciunt, per ambitionem & avaritiam committuntur. 2. Polit. 9.*

14. Exemplum præbent primi nostri parentes, qui *Genes. 3.* dum ambitionis igne accensi, contra DEI præceptū cupiunt esse ἰσοῦτοι, facti sunt μισοῦτοι, & semetipsos cum omnibus suis posteris infinitis malis oneravere. Quibus adde alios enumeratos à *Zvvingero Theatr. lib. 7 fol. 615.*

15. Atq; hæc ita se habent ad Modestiam, ut interdum etiam in bonam partem accipiantur: & φιλομία quidem laudetur, ut φιλόκαλος, hoc est, virtutis ac decoris studiosus: ἀφιλομία autem, ut homo frugi & moderatus: de quibus *Arist. 4. Eth. 4. & Magis. ibid. pag. 373. Golius Epit. lib. 4. cap. 4.*

Ja 666

ULB Halle 3
002 177 021

5b-700

Von 7

MC

